

† VARSANUFIE
ARHIEPISCOPUL RÂMNICULUI

Nașterea Fiului lui Dumnezeu,
plinirea timpului mântuirii

PASTORALĂ
LA SĂRBĂTOAREA NAȘTERII DOMNULUI
2023

Editura Praxis a Arhiepiscopiei Râmnicului

ÎNALTPREASFINȚITUL PĂRINTE
† VARSANUVIE
ARHIEPISCOPUL RÂMNICULUI

† VARSANUFIE
ARHIEPISCOPUL RÂMNICULUI

Nașterea Fiului lui Dumnezeu,
plinirea timpului mântuirii

Scrisoare pastorală la Sărbătoarea
Nașterii Domnului

Editura *Praxis* a Arhiepiscopiei Râmnicului
Râmnicu-Vâlcea
2023

† VĂRSĂNYIE,
Prin harul lui Dumnezeu,
Arhiepiscopul Râmnicului

**Preacuviosului cin monahal, preacucernicului cler și
preaiubiților credincioși din cuprinsul Arhiepiscopiei
Râmnicului,
Har, milă și pace de la Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sfântul
Duh,
iar de la noi părintești binecuvântări!**

*„Veseliți-vă, ceruri, împreună cu El!
Veseliți-vă, neamuri, împreună cu poporul Lui!”
(Deuteronom XXXII, 43)*

*Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Iubiți fii și fiice duhovnicești,*

Bucurie cerească se revarsă pe pământ, pentru că, născându-Se Hristos, cerul și pământul s-au unit astăzi. Dumnezeu pe pământ a venit și omul la cer s-a suit. Fecioara naște pe Făcătorul a toate, peștera aduce Raiul și stelele arată Soarele celor dintru întuneric. Astăzi, Cel ce este din veșnicie în sânurile Tatălui S-a așezat în brațe de mamă, precum a voit și a tocmit, căci, fără de trup fiind, S-a întrupat de bună voie.

Fiul lui Dumnezeu este Unul Născut al Tatălui, adică unicul Său fiu, veșnic și deoființă cu El, Care „S-a deșertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor, și la înfățișare aflându-Se ca un om, S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se” (*Filipeni II*, 7-8).

Lucrare a dragostei, a milei și a harului lui Dumnezeu, Nașterea Fiului pentru mântuirea oamenilor a fost hotărâtă din veșnicie, deasupra timpului, fiind „taină a voii Sale, după bunăvoința Sa, precum mai înainte a hotărât întru Sine” (*Efesenii I*, 9), „taină cea din veci ascunsă în Dumnezeu” (*Efesenii III*, 9), buna voie a Sa și darul „care ni s-a dat nouă întru Hristos Iisus, mai înainte de toți vecii” (*II Timotei I*, 9).

O, preaslăvită minune! Izvorul Vieții Se așază *sub vreme* și Se naște ca „Fiu al Omului” (*Matei XVI*, 13), pentru ca noi să ne înălțăm la „nașterea cea de sus” (*Ioan III*, 3), ca „fii ai lui Dumnezeu” (*Ioan I*, 12).

Cu inimă neșovăielnică așezăm în sufletele noastre la Slăvitul Praznic al Nașterii Mântuitorului Hristos comoară de daruri duhovnicești, privind la dumnezeiasca Întrupare și înălțându-ne cugetele spre dobândirea desăvârșirii, pentru că Dumnezeu Cuvântul a devenit chezașie a înveșnicirii noastre, ca Cel ce a întipărit în chipul nostru chipul Său dumnezeiesc și ne-a împărtășit îmbelșugat noian de lumină și de sfințenie, căci „celor câți L-au primit (pe Hristos), care cred în numele Lui, le-a dat puterea ca să se facă fii ai lui Dumnezeu, care nu din sânge, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ci de la Dumnezeu s-au născut” (*Ioan I*, 12-13). „Fiul lui Dumnezeu a venit în lume ca să ne pună în față chipul Celui mai desăvârșit Fiu în raport cu Dumnezeu, capabil să facă orice fără cârtire, întru nevinovăție și fericire, pentru Tatăl ceresc”¹.

1 Pr. Dumitru STĂNILOAE, „Chipul Fiului”, în *Opere complete*, III, Editura Basilica, București, 2012. p. 506.

Neînțelegând dimensiunea mântuitoare a Nașterii Domnului, nu este posibil a înțelege îndumnezeirea firii umane și sfințirea întregii creații. Înfațișând modul în care Fiul lui Dumnezeu S-a făcut om din Sfânta Fecioară Maria, Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: „Cuvântul lui Dumnezeu fiind întreg ființă deplină (căci era Dumnezeu) și întreg ipostas neștirbit (căci era Fiu) compunându-Se prin zămislire negrăită, S-a făcut ipostas al trupului pe care l-a luat, prin această taină făcându-Se cu adevărat om întreg, în chipul neschimbat. A fost același ipostas al celor două firi și a devenit compus după ipostas prin asumarea trupului, ca să nu fie socotit om simplu. Căci trupul era al Fiului și după trup era cu adevărat Dumnezeu pătimitor împotriva păcatului. Dar Cuvântul, chiar întrupându-Se, a rămas simplu și întreg ipostas, însă asumarea trupului s-a făcut compus și a viețuit în vederea mântuirii ca Dumnezeu pătimitor”².

Cu adevărat, suntem chemați să mărturisim că Mântuitorul Hristos este Fiul lui Dumnezeu Cel născut din Tatăl în veșnicie, dar și Părinte al veacului ce va să vie, iar „dacă Domnul este începutul, mijlocul și sfârșitul tuturor veacurilor trecute și viitoare, pe drept cuvânt putem zice că au ajuns la noi veacurile destinate îndumnezeirii celor vrednici”³, a împărtășirii de eternitate. Explicând cum este posibilă această împărtășire, Părintele Dumitru Stăniloae învață: „Eternitatea dumnezeiască, fiind viață în plenitudine, ca dialog al iubirii eterne și desăvârșite între subiecte care sunt perfect interioare unul altuia, poartă în ea posibilitatea

2 SFÂNTUL MAXIM MĂRTURISITORUL, *Ambigua*, în col. *Părinți și Scriitori Bisericești*, vol. 80, trad. Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1983, p. 48.

3 SFÂNTUL MAXIM MĂRTURISITORUL, *Răspunsuri către Talasie*, 22, în *Filocalia*, vol. III, trad. Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, Editura Harisma, București, 1994, p.86.

timpului, iar timpul, posibilitatea împărtășirii de eternitate, fapt care se poate actualiza în comuniunea cu Dumnezeu prin har”⁴.

Astfel, prin viața duhovnicească, timpul poate fi transfigurat, îndumnezeit prin participarea la viața lui Hristos, prin asemănarea cu Dumnezeu, pentru că Fiul lui Dumnezeu Și-a asumat prin Întrupare umanitatea până în abisurilor sale și apoi a transfigurat-o prin Înviere și a deschis calea spre veșnicie, anticipând taina veacului viitor încă din momentul Nașterii Sale.

Înomenirea Fiului și Cuvântului lui Dumnezeu împlinește Scripturile Vechiului Testament și timpul, care era orientat spre Hristos ca așteptare mesianică, își cunoaște împlinirea proprie, căci „acum este timpul pregătit, astăzi este ziua mântuirii” (II Corinteni VI, 2). În Vechiul Testament descoperim că, înainte de Întrupare, întregul popor trăia în perspectiva așteptării lui Hristos: „Așteaptă pe Domnul și păzește calea Lui!” (Psalmul XXXVI, 34), căci „Poporul care locuia întru întuneric va vedea lumină mare și voi cei ce locuiați în latura umbrei morții lumină va străluci peste voi” (Isaia IX, 1-2). Proorocii și dreptii Vechiului Testament au vorbit despre *Cel ce avea să vină*, întreținând astfel vie flacăra credinței și speranța mântuirii. De altfel, caierul de lumină pe care Dumnezeu îl desfășoară providențial de-a lungul istoriei este nădejdea în Nașterea lui Mesia. Și, la „plinirea vremii” (Galateni IV, 4), Fiul lui Dumnezeu, Cel Unul-Născut, în veșnicie, din Dumnezeu-Tatăl, fără de mamă, Se naște din Sfânta Fecioară Maria, fără de tată, pentru ca pe noi să ne cheme la dobândirea vieții veșnice.

Și „odată ce veacurile rânduie de mai înainte pentru

4 Pr. Dumitru STĂNILOAE, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. I, ediția a III-a, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2003, p. 182.

lucrarea prin care Dumnezeu avea să se facă Om au luat sfârșit, Dumnezeu împlinind cu adevărat întruparea Sa desăvârșită, trebuie să așteptăm de aici înainte celelalte veacuri ce vor veni, care sunt rânduite pentru lucrarea îndumnezeirii tainice și negrăite a oamenilor”⁵.

Iubiți fii și fiice duhovnicești,

Așosit vremea nașterii și nici un loc de sălășluire „Nu era; ci, ca un palat frumos s-a arătat peștera împărătesei”⁶, iar „Fecioara astăzi pe Cel mai presus de ființă naște”⁷. „S-a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul” (Luca II, 10-11). Astăzi se împlinește dorul creștinului de a fi martor al Împărăției lui Dumnezeu. Astăzi, omul este părtaș epifaniei lui Dumnezeu și Îl cunoaște pe Dumnezeu Întrupat Care i Se oferă cu iubire dumnezeiască pentru a trăi bucuria comuniunii cu Dumnezeu, pentru ca viața să fie plină de puterea și lumina împărăției, de lumina și puterea credinței, a iubirii și a nădejzii, deschizându-se veșniciei și făcând posibilă experiența duhovnicească a eternității, pentru că El a venit să răscumpere pe oameni din robia păcatelor „scoțându-i de sub puterea întunericului și strămutându-i în împărăția iubirii Sale” (Coloseni I, 13). Astăzi suntem chemați să descoperim valoarea unică și veșnică a persoanei umane, pentru că Cel mai înainte de veci născut din Tatăl împlinește și răscumpără timpul: „El este Cel care schimbă timpurile și ceasurile” (Daniil II, 21), „spre iconomia plinirii vremurilor, ca toate să fie iarăși unite în Hristos, cele din ceruri și cele de pe pământ, toate întru El, întru care și moștenire am primit, rânduit fiind, mai înainte, după rânduiala Celui ce toate le

5 SFĂNTUL MAXIM MĂRTURISITORUL, *Răspunsuri către Talasie*, 22, în *Filocalia*, vol. III, trad. Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, Editura Harisma, București, 1994, p. 70.

6 Tropar la Praznicul Înaintepăzuirii Nașterii Domnului.

7 Condacul Praznicului Nașterii Domnului.

lucrează, potrivit sfatului voii Sale” (*Efeseni I, 9-10*).

Timpul își dobândește sensul său real odată cu înomenirea Fiului lui Dumnezeu. „Începutul” primește alte semnificații depline, în condițiile unirii timpului cu veșnicia în viața divino-umană a Cuvântului lui Dumnezeu. Prin Mântuitorul Hristos, veșnicia nu mai aparține strict lui Dumnezeu, căci omul este chemat să moștenească viața veșnică.

Dreptmăritori creștini,

Rămâne veșnic o taină de nepătruns modul în care Tatăl naște pe Fiul Său și cel prin care Hristos Domnul Se naște din Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, dar modul în care noi devenim fii ai Împărăției Cerurilor ne-a fost descoperit: prin credință și prin Taina Sfântului Botez, prin împlinirea jertfelnică a iubirii aproapelui. Și, intrați în Biserică, „toți sunt ridicați la starea mai înaltă de fii printr-o a doua naștere, care de această dată e și voluntară, cum a fost și nașterea ca om a Fiului lui Dumnezeu”⁸.

Odată cu Întruparea Fiului lui Dumnezeu, oamenii nu au devenit doar fii ai lui Dumnezeu, ci și frați cu Domnul nostru Iisus Hristos, cum învață Sfântul Chiril al Alexandriei: „Întrucât El S-a făcut asemenea nouă, de aceea ne-am îmbogățit noi cu vrednicia de frate al Său”⁹. Suntem, deci, în același timp, fii ai lui Dumnezeu Tatăl și frați ai Fiului lui Dumnezeu, iar calitatea de *fiu* și cea de *frate* sunt cele mai înalte stări ale persoanei umane.

Însă Fiul lui Dumnezeu întrupat a venit în lume „ca să slujească și să-și dea sufletul răscumpărare pentru mulți” (*Matei XX, 28*). Nașterea Mântuitorului Hristos în lume

8 Pr. Dumitru STĂNILOAE, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, în *Opere complete*, V, Editura Basilica, București, 2013, p. 356.

9 SFĂNTUL CHIRIL AL ALEXANDRIEI, *Comentar la Evanghelia de la Luca*, XI, p. 138.

este o oglindă a dragostei întrupate. Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat ca să ne arate iubirea nemăsurată a Tatălui. „Precum M-a iubit pe Mine Tatăl, așa v-am iubit și Eu pe voi” (Ioan XV, 9). „Aceasta este porunca Mea: să vă iubiți unul pe altul, așa cum v-am iubit și Eu pe voi” (Ioan XV, 12).

Fiul lui Dumnezeu devenit om, frate al nostru, simte durerile și necazurile noastre. El nu rămâne departe de cel pe care-l iubește, ci vine în condiția lui, pentru a-i da putere și a-l ridica la o nouă viață. Trăind însăși viața noastră, în asprimea lumii acesteia, El ne deschide calea spre Împărăția lui Dumnezeu și ne cheamă să Îi urmăm Lui. Prin Fiul lui Dumnezeu întrupat, Îl putem vedea pe Dumnezeu în aproapele nostru și noi înșine Îl putem arăta pe Dumnezeu celorlalți. El ne-a învățat că timpul este un dar pentru creșterea spirituală a omului, pentru a aduce roada cea bună. De aceea, spune Părintele Dumitru Stăniloae, timpul este trăit ca interval între chemarea lui Dumnezeu și răspunsul nostru, pentru a ne împărtăși în veșnicie de comuniunea cu Dumnezeul Cel viu.

În acest sens, îndeamnă Sfântul Apostol Pavel: „Răscumpărați vremea!” (Efeseni V, 16), pentru a dobândi veșnicia. Și, continuă Apostolul neamurilor, „să nu vă potriviți cu acest veac, ci să vă schimbați prin înnoirea minții, ca să deosebiți care este voia lui Dumnezeu, ce este bun și plăcut și desăvârșit. Căci, prin harul ce mi s-a dat, spun fiecăruia din voi să nu cugete despre sine mai mult decât trebuie să cugete, ci să cugete fiecare spre a fi înțelept, precum Dumnezeu i-a împărțit măsura credinței” (Romani XII, 1-3).

Răspunzând în timp chemării lui Dumnezeu, omul duhovnicesc biruiește timpul, deschizându-se spre veșnicie. „În comunitatea credincioșilor, cât și în fiecare om în parte,

au loc nașterea duhovnicească a lui Dumnezeu și prelungirea întrupării Lui, care fac ca atât Biserica, cât și fiecare creștin, să dețină printr-o asimilare și identitate mistică locul *Preasfintei Născătoare de Dumnezeu*¹⁰.

Prin sfințirea vieții noastre, putem dobândi viața veșnică. Pentru aceasta, timpul pe care Dumnezeu ni-l oferă ca dar, în înșiruirea anilor, trebuie să-l prețuim ca pe un timp al înveșnicirii noastre, un timp al faptelor bineplăcute lui Dumnezeu și oamenilor, un timp sfințit de prezența noastră la rugăciune.

„Pentru orice lucru este o clipă prielnică și vreme pentru orice îndeletnicire de sub cer”, spune Cartea *Ecclesiastului* (III, 1), căci „vreme este să te naști și vreme să mori, vreme este să sădești, vreme este să tămăduiești, vreme este să zidești, vreme este să plângi și vreme să râzi, vreme este să îmbrățișezi, vreme este să taci și vreme să grăiești, vreme este să iubești” (*Ecclesiast* III, 2-8).

Iubiți fii și fiice duhovnicești,

Timpul vieții trebuie să devină o permanentă împreună-lucrare a noastră cu Dumnezeu, încât, cu ajutorul Său dumnezeiesc, fiecare să fie „fără pată, drept, cinstitor de Dumnezeu, străin de tot lucrul rău, grăind adevărul, lucrând dreptatea, umblând întru dreptate, strălucind prin neprihănire, împodobit cu nesticăciunea, înfrumusețat cu înțelepciunea și cu cumințenia, cugetând cele de sus, nesocotind cele de jos, luminând prin viețuirea îngerească”¹¹.

10 Diac. Ioan I. Ică jr, *Maica Domnului în teologia secolului XX și în spiritualitatea isihastă a secolului XIV: Grigorie Palama, Nicolae Cabasila, Teofan al Niceei*, Editura Deisis, Sibiu, 2008, p. 147.

11 SFÂNTUL GRIGORIE AL NYSSEI, *Despre rugăciunea domnească*, III, trad. Pr. Dumitru Stăniloae, București, Editura IBMO, 2009, p. 51.

Este esențial pentru viața noastră să înfăptuim toate acestea pentru ca să întipărim în viața noastră trăsăturile Celui ce ne-a născut, pentru ca Domnul să Se nască prin virtute în sufletul celui credincios. Atunci când Mântuitorul Hristos, Cel născut în ieslea Betleemului, nu este în mijlocul nostru - și aceasta se datorează urii, nepăsării, iubirii de sine și de avuții, minciunii, mândriei încăpățânate și tuturor relelor - prăpastii grozave despart pe om de om.

Dumnezeu sălășluiește în mijlocul nostru și noi devenim fii ai Săi nu atât prin purtarea numelui de creștin, cât mai ales prin fapte și virtuți asemănătoare cu ale Lui. Când ne lăsăm întru toate călăuziți de Duhul lui Dumnezeu (*Romani VIII, 14*) și ne este frică să nu-L întristăm, atunci devenim fii vrednici.

„Acum a sosit vremea care sfințește pe toți”¹². Să umblăm pe cărările sfințeniei, pentru ca zilele vieții să fie zile ale întâlnirii cu Fiul lui Dumnezeu Întrupat, descoperindu-L pe Mântuitorul Hristos în chipul bolnavului și al celui năpăstuit, al părintelui nemângâiat de plecarea fiilor, ori al copilului ostoit de dorul părinților plecați la muncă în străinătate.

Faptele bune și rugăciunea aștern licăr de lumină peste anii oferiți de Dumnezeu fiecăruia în parte, iar dacă la acest Slăvit și Dumnezeiesc Praznic sufletele noastre sunt pătrunse de lumina, pacea și bucuria care au umplut timpul și spațiul la Nașterea Fiului lui Dumnezeu, se cuvine ca și Dumnezeu să Se bucure de noi și să Se preaslăvească prin noi. Totodată, spune Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, „dacă inima noastră nu ne osândește, avem îndrăznire către Dumnezeu și orice cerem, primim de la El, pentru că păzim

¹² Slujba Aghiazmei mici, în *Molitfelnic*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002, p. 191.

poruncile Lui și cele plăcute înaintea Lui facem” (I Ioan III, 21-22).

Spre a săvârși cele bineplăcute lui Dumnezeu, fiilor Săi și semenilor noștri aflați în suferință, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât ca anul 2024 să fie declarat ca „Anul omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor și Anul comemorativ al tuturor sfinților tămăduitori fără de arginți” în Patriarhia Română.

Este fericitul prilej de a înțelege că Dumnezeu, Care este Iubire, ni Se alătură în suferința noastră, dar și în actul purtării de grijă față de semenul împovărat de aceasta, sălășluindu-Se în inimile noastre smerite întocmai cum S-a sălășluit în peștera Betleemului la Sfânta Sa Întrupare.

Cu ocazia sărbătorii Nașterii Domnului, a Noului An și a Botezului Domnului, Îl rugăm pe Dumnezeu să Își facă locaș în noi și să înveșmânteze inimile noastre cu harul Său, dăruind tuturor sănătate și bucurie, pace și ajutor în toată lucrarea bună și folositoare!

La mulți ani întru mântuire!

Un An Nou binecuvântat!

Al vostru al tuturor, de tot binele voitor și către Hristos
Domnul, Cel Născut în ieslea Betleemului, rugător,

† **VARSANUFIE**
Arhiepiscopul Râmnicului

Pastorală dată în reședința arhiepiscopală din
Râmnicu-Vâlcea, la Sărbătoarea Nașterii Domnului
din anul mântuirii 2023.

Preacucernicii și Preacuvioșii Părinți din Arhiepiscopia
Râmnicului vor citi această Pastorală în bisericile parohiale
sau mănăstirești la Sfânta Liturghie a Nașterii Domnului, iar
la filiale a doua zi.

ARHIEPISCOPIA RÂMNICULUI
Str. Arhiepiscopiei, nr. 1, Râmnicu-Vâlcea,
cod 240178
Județul Vâlcea, România
www.arhiepiscopiaramnicului.ro